

کلیدواژه‌ها: روان‌شناسی، برنامه‌ی درس روان‌شناسی، واحدهای یادگیری، روش‌های ارزش‌یابی.

برنامه‌ی درس روان‌شناسی سال سوم رشته‌های ادبیات و علوم انسانی، علوم و معارف اسلامی براساس راهنمای برنامه‌ی درسی تولید شده در شورای برنامه‌ریزی روان‌شناسی طی سال‌های ۷۵ تا ۷۷ تألیف شده است. اصولاً برای تولید هر برنامه‌ی درسی، روال کار در دفتر برنامه‌ریزی و تألیف کتب درسی این است که ابتدا راهنمای برنامه‌ی درسی برای آن درس تولید می‌شود و سپس براساس آن، راهنمای برنامه‌ی درسی تولید خواهد شد. راهنمای برنامه‌ی درسی در حقیقت نقشه و راهنمای عمل است که در اختیار تولیدکنندگان برنامه‌ی درسی و مواد آموزشی قرار می‌گیرد تا براساس آن برنامه‌ی درسی را تولید کنند. این راهنما شامل اهداف کلی، اهداف جزئی، جدول مفاهیم اساسی و تعمیم‌ها، عناوین و سرفصل‌های درس، جدول دو بعدی هدف و محتوا برای واحدهای یادگیری، روش‌های ارزش‌یابی، اصول سازمان‌دهی و ارائه‌ی محتوای درسی که در مرحله‌ی اول پس از تولید، در جلسات شورای برنامه‌ریزی مورد نقد و بازبینی قرار گرفته و پس از آن به منظور اعتباربخشی از راهنمای تولید شده، کار ارزش‌یابی از آن توسط متخصصان موضوعی، متخصصان برنامه‌ریزی درسی، گروه‌های آموزشی و دبیران روان‌شناسی انجام شده است. در نهایت، راهنمای برنامه‌ی درسی تأیید شد و ملاک عمل برای تولید برنامه‌ی درسی قرار می‌گیرد.

نسخه‌ی نهایی راهنمای برنامه‌ی درسی شامل مطالب زیر است:
۱. قسمت اول برنامه‌ی درسی روان‌شناسی در این شماره ارائه می‌شود.

- مقدمه
  - اهداف کلی درس روان‌شناسی سال سوم متوسطه
  - اهداف جزئی درس روان‌شناسی سال سوم متوسطه
  - جدول تعمیم‌های جزئی و ویژه
  - عناوین و سرفصل‌های درس روان‌شناسی سال سوم متوسطه
  - جدول دو بعدی هدف و محتوا برای واحدهای یادگیری
  - تصمیم‌گیری در مورد نگرش‌ها و ارزش‌ها
  - روش‌های یاددهی - یادگیری
  - روش‌های ارزش‌یابی
  - اصول سازمان‌دهی - ارائه‌ی محتوا
  - منابع و مآخذ
- اهداف کلی درس روان‌شناسی در سه حیطه‌ی دانش و اطلاعات، ارزش‌ها و نگرش‌ها و مهارتی مشخص شده است. این اهداف عبارت‌اند از:

الف - حیطه‌ی دانش و اطلاعات

۱. آشنایی با مقدمات علم روان‌شناسی
۲. شناخت مفهوم رشد، عوامل، ابعاد و مراحل آن
۳. آشنایی با رشد در دوران مختلف زندگی با تأکید بر دوره‌ی نوجوانی
۴. آگاهی از فرایندهای شناختی
۵. آشنایی با رفتار اجتماعی
۶. شناخت تعامل‌های فرد با خانواده و

- هم‌سالان
۷. کسب دانش در مورد سلامتی و بیماری روانی
  ۸. شناخت مفهوم بهداشت روانی و انواع پیش‌گیری
  ۹. آشنایی با مفهوم مشاوره، روان‌درمانی و انواع خدمات مشاوره‌ای و روان‌درمانی.

ب - حیطه‌ی ارزش‌ها و نگرش‌ها

۱. ایجاد نگرش مثبت به علم روان‌شناسی
۲. علاقه‌مندی به کاربرد روان‌شناسی در زندگی فردی و اجتماعی
۳. کنج‌کاوی برای یافتن علل روان‌شناختی رفتارهای خود و دیگران
۴. ایجاد نگرش مثبت نسبت به تغییرات دوره‌ی نوجوانی
۵. تقویت روحیه‌ی مراقبت از خود به منظور حفظ و گسترش سلامت روانی.

پ - حیطه‌ی مهارتی (ذهنی و عملی)

۱. کسب توانایی در به کارگیری بعضی از یافته‌های روان‌شناسی در زندگی روزمره
  ۲. کسب توانایی تجزیه و تحلیل رفتارهای خود و دیگران.
- پس از مشخص شدن اهداف کلی در سه حیطه‌ی مذکور، اهداف جزئی براساس اهداف کلی در سه حیطه مشخص شدند.

الف - حیطه‌ی دانش و اطلاعات

- ۱-۱. آشنایی با معارف بشری و علوم تجربی به عنوان شاخه‌ای از معارف بشری
- ۱-۲. آشنایی با روان‌شناسی به مثابه یک علم تجربی

برنامه‌ی درس روان‌شناسی (۱)

محمود اوحدی

کارشناس مسئول گروه روان‌شناسی

- ۱-۳- آشنایی با رویکردهای گوناگون در روان‌شناسی
- ۱-۴- آشنایی با رفتار، به مثابه موضوع علم روان‌شناسی
- ۱-۵- کسب دانش درباره‌ی مؤلفه‌های رفتار
- ۱-۶- شناخت روش‌های بررسی رفتار
- ۱-۷- شناخت مهم‌ترین شاخه‌های روان‌شناسی و نقش آن‌ها در زندگی روزمره
- ۲-۱- آشنایی با مفهوم رشد
- ۲-۲- شناخت عوامل و ابعاد رشد
- ۲-۳- آشنایی با اهداف رشد
- ۲-۴- آشنایی با ویژگی‌های رشد
- ۲-۵- شناخت خصوصیات رشد در دوره‌ی قبل از تولد و دوره‌ی کودکی
- ۲-۶- شناخت خصوصیات رشد در دوره‌ی کودکی اول
- ۲-۷- شناخت خصوصیات رشد در دوره‌ی کودکی دوم
- ۲-۸- ویژگی‌ها و خصوصیات رشد در دوره‌ی نوجوانی
- ۲-۹- آشنایی با رشد جسمانی، شناختی، عاطفی، اجتماعی و اخلاقی نوجوانی
- ۳-۱- آشنایی با مفهوم فرایندهای شناختی
- ۳-۲- آشنایی با مفهوم ادراک، فرایند ادراک بینایی و انواع آن
- ۳-۳- آشنایی با توجه به انواع آن
- ۳-۴- شناخت عوامل مؤثر در توجه تقسیم‌شده
- ۳-۵- شناخت مفهوم حافظه و سیستم‌های مختلف آن
- ۳-۶- آشنایی با اصول و قوانین هدایت‌کننده‌ی حافظه
- ۳-۷- آشنایی با انواع حافظه و سیستم‌های مختلف آن
- ۳-۸- آشنایی با مفهوم زبان و شکل‌های گوناگون سیستم زبان
- ۴-۱- آشنایی با مفهوم تعامل اجتماعی
- ۴-۲- آشنایی با مفهوم نفوذ اجتماعی
- ۴-۳- آشنایی با انواع گروه‌های اجتماعی و تأثیر آن‌ها بر رفتار
- ۴-۴- آگاهی از نقش رهبری در گروه
- ۴-۱- آشنایی با تعامل نوجوان با خانواده
- ۴-۲- شناخت عوامل مؤثر در تعامل نوجوان با خانواده
- ۴-۳- کسب دانش در زمینه‌ی مسائل مربوط به هویت خانوادگی
- ۴-۴- آشنایی با تعامل نوجوان با همسالان
- ۴-۵- شناخت عوامل مؤثر در تعامل نوجوان با همسالان
- ۴-۶- کسب دانش در زمینه‌ی مسائل مربوط به هویت نوجوان در گروه
- ۵-۱- آشنایی با روان‌شناسی سلامت
- ۵-۲- آشنایی با مفهوم سلامت روانی
- ۵-۳- آشنایی با مفهوم بیماری روانی
- ۵-۴- آشنایی با ملاک‌های سلامت روانی
- ۵-۵- آشنایی با ملاک‌های بیماری روانی
- ۵-۶- آگاهی از عوامل مؤثر در بیماری روانی
- ۵-۷- آشنایی با مهم‌ترین گروه‌های اختلال‌های روانی
- ۵-۱- آشنایی با مفهوم بهداشت روانی
- ۵-۲- کسب دانش در زمینه‌ی انواع پیش‌گیری
- ۵-۳- آشنایی با مفهوم مشاوره و روان‌درمانی
- ۵-۴- کسب اطلاعات درباره‌ی مراکز ارائه‌کننده‌ی خدمات مشاوره‌ای و روان‌درمانی.
- ب - ارزشی و نگرشی**
- ۱-۱- تقویت علاقه‌مندی به مطالعه‌ی بیش‌تر درباره‌ی موضوعات گوناگون روان‌شناسی
- ۱-۲- ایجاد انگیزه برای طرح سؤالات روان‌شناختی
- ۲-۱- ایجاد انگیزه برای مطالعه‌ی تغییرات رفتاری خود در دوره‌ی نوجوانی
- ۴-۱- علاقه‌مندی به مطالعه‌ی تأثیر گروه‌های اجتماعی بر رفتار خود
- ۵-۱- ایجاد علاقه و توجه به عوامل تأمین‌کننده‌ی سلامت روانی
- ۵-۲- تقویت انگیزه به منظور پیش‌گیری از بیماری‌های روانی
- پ - حیطة‌ی مهارتی (ذهنی و عملی)**
- ۴-۱- کسب مهارت در مقایسه‌ی تأثیر هر یک از گروه‌های اجتماعی بر رفتار خود
- ۵-۱- تهیه‌ی گزارش از یک فرد مبتلا به بیماری روانی
- ۵-۲- تهیه‌ی گزارش از یک مرکز مشاوره یا روان‌درمانی
- ۵-۳- کسب توانایی در استفاده از راه‌های پیش‌گیری از بروز بیماری روانی
- ۵-۴- کسب توانایی در استفاده از راه‌های پیش‌گیری از بروز بیماری روانی
- پس از مشخص شدن اهداف کلی و جزئی در سه حیطة‌ی دانش و اطلاعات، ارزش‌ها و نگرش‌ها و مهارتی (ذهنی و عملی)، جداول تعمیم‌های جزئی و ویژه تدوین شد که در شماره‌ی بعد در مورد آن‌ها توضیح داده خواهد شد.

راهنمای برنامه‌ی درسی در حقیقت نقشه و راهنمای عمل است که در اختیار تولیدکنندگان برنامه‌ی درسی و مواد آموزشی قرار می‌گیرد